

KIVENJUURET

Lauantai, 8. kesäkuuta 1996

Stenroth-Salmenkiven sukulehti

Juhlanumero

Sivu 1

Paavo Salmenkivi (vas.) isänsä Osvald Stenrothin kanssa Alhon pelloilla 1949.

Alhon isännän Paavo Salmenkiven syntymästä 100 vuotta Neljä sukupolvea juhlimassa

Stenroth-Salmenkiven sukukokous järjestetään Mäntyharjulla Paavo Salmenkiven satavuotismuiston kunniaksi. Hän syntyi 3. kesäkuuta 1896 Heinolassa ja kuoli 25. huhtikuuta 1981 Mäntyharjulla.

Toinen tavoite sukukokouksella on koota yhteisen veren perinnön omaavat joukot kasaan 13 vuoden tauon jälkeen.

Sisällys

Avaussivu	1
Pääkirjoitus	2
Paavon sivu	3
Suvun vahvat naiset	4
Erikistä Osvaldiin	5
Sukutaulu	6-7
Osvaldin esivanhemmat	8-9
Ninnin esivanhemmat	10-11
Juhlien ohjelma, tilastoja	12

Uutena piristävänä lisänä ohjelmassa on sukujuurien laajentaminen koskemaan kaikkia värikkä Erik Stenrothin (1688-1761) jälkipolvia.

Kuinka suurelle joukolle sukukokouskutsu olisi pitänyt lähettää, sitä emme tiedä, ehkä vähän yli 500 ihmiselle. Hataran arvion perusteella Erikille olisi voinut kertyä yli 200 vuoden aikana jälkeläisiä puolisoineen noin tuhat.

Sellaisen joukon hallintaan eivät harrastelijavoimat riitä. Siksi keskustelemme sukuseuran tarpeellisuudesta ja halusta perustaa sellainen.

Ennakoilmoittautumisen perusteella meitä kokoontuu neljässä polvessa noin 150 sukulaista. Vanhimman ja nuorimman ikäeroa on yli 95 vuotta.

Tilastotietoja

Osvald ja Ninni Stenrothin jälkeläiset sukupolvittain 30.05.1996

	Elossa	Kuollut	Yht.
I polvi	-	2	2
II polvi	-	11	11
puolisot	4	6	10
III polvi	28	6	34
puolisot	23	2	25
(eroja 5)			
IV polvi	78	-	78
puolisot	47	-	47
(eroja 12)			
V polvi	111	-	111
puolisot	4	-	4
Jälkeläisiä	217	17	234
Puolisoita	78	8	86
Yhteensä	295	25	320

Iloisia tapaamisia! Hauskoja juttutuokioita!

PÄÄKIRJOITUS

Sukukokous vahvistaa perinnettä ja perhesiteitä

Sukukokous on vakava asia. Sukukokous on iloinen asia, jännittävä ja juhlallinenkin.

Toiset pitävät sitä jonninjoutavana hölynpölynä, toiset ärsyntyvät. Monet vain ohittavat sen.

Sosiologit, yhteiskuntatieteilijät ja psykologit ovat huolissaan suomalaisen perhejärjestelmän murtumisesta. Heille perinteisen avioliiton säilyminen ei ole niin tärkeä asia kuin kirkolle, mutta yhtä kaikki, perhe- ja ihmissuhteiden löystyminen huolestuttaa.

Keihin lapset voivat luottaa, kun isät ja äidit vaihtuvat? Keihin isät ja äidit voivat luottaa, kun lapset löytävät onnensa kadulta eivätkä kotoa. Asiantuntijat vaativat jo isovanhemmille oikeuksia lastenlasten huostaanottotapauksissa.

Laukaan Pellosniemen pappila oli Stenrothien yhteinen, perinteitä vaaliva ja vahvistava koti yli puoli vuosisataa. Osa Salmenkivistä tuntee taas Mäntyharjun Alhon järvimaisemat omakseen.

Stenroth-Salmenkivet ovat pitäneet tiiviisti yhtä 1800-luvulta lähtien. Sen todistavat kymmenet säilyneet kirjeet, elämäkerrat ja pitäjähistoriat.

Kun 2000-luku lähestyy, suku on jo levinnyt niin laajaksi, ettei yhteydenpito suju luonnostaan eikä helposti. Emme ole enää serkkuja keskenään, kuten esimerkiksi Fanny ja Minna 1900-luvun taitteessa tai Salme ja Kaarlo 1940-luvulla.

Sokeriserkut ja toiset napanuoraserkut eivät tunne toisiaan, eivät tapaa sattumalta eivät kutsu kylään varta vasten. Vieraannumme. Tunnesiteet höltyvät.

Vapaassa yhteiskunnassa me voimme valita, pidämmekö yhteyttä vai hajaannumme maailmaan.

Sukukokouksen me järjestämme sen vuoksi, että ensimmäinen vaihtoehto ei lipuisi ohitsemme.

TIMO SIUKONEN

SIUKIN PAKINA

Onko siellä pappeja?

Myönnän suoraan. Sorruin sukututkijaksi muutama vuosi sitten. Tutkija-sanaa en kuitenkaan painota tieteellisen tai akateemisen vakavasti, vaan mieluummin pidän hauskaa harrastukseni avulla.

Kysyn tietokoneelta, montako piispaa kuuluu sukuuni. Kuuluu raks, raks, ja se vastaa: viisi.

He ovat Viipurin ja Turun piispa *Paavali Juusten* 1500-luvulla, Tallinnan piispa *Joachim Ihering* ja Viipurin piispa *Nicolaus Nycopensis* 1600-luvulla, Porvoon piispa *Johan Molander* 1800-luvulla ja Lappuan piispa *Yrjö Sariola* 1900-luvulla.

Kirkkoherroja kone tarjoaa 68, kappalaisia 41, rovasteja 20, saarnaajia kolme, pappeja 27, teologian tohtoreita kaksi, teologian maistereita kaksi ja teologian kandidaatteja neljä.

Ihan varmasti vastaukset ovat epäloogisia ja päällekkäisiä. Syy ei ole koneen, vaan minun. Olen kirjannut sukulaisiani eri aikoina eri tavoin.

Kirkkoherrojen listalta löytyi 13 samaa nimeä kuin kappalaisten listalta ja rovasit olivat tietysti kaikki, kolmea poikkeusta lukuunottamatta, kirkkoherroja.

Puutteita ja virheitä syntyy myös silloin, kun lähtötiedot ovat vajavaisia. Johtopäätös on kuitenkin kirjas. Tämä on ensisijaisesti pappissuku ja toissijaisesti sotilassuku. Sitten tulevat virkamiehet, opettajat ja maanviljelijät. Myös käsityöläisiä löytyy.

En ole saavuttanut vielä ensimmäistäkään itsenäistä tutkimustulosta. Olen vain etsinyt, lukenut, selaillut, tilannut ja tilastoinut muiden, paljon aikaisemmin keräämiä tietoja ja taltioinut niitä tietokoneen muistiin.

Tämmöisenäänkin harrastukseni on tuottanut minulle monta mukavaa ahaa-elämystä, oivallusta ja mielihyvää. Sellaisia olen kokenut, kun olen keksinyt kysyä tarvitsemaani tietoa oikeasta arkistosta tai virastosta, löytänyt oikean ihmisen, kirjan tai osoitteen.

Sukupolut haaroittuvat ja pitenevät. Hohhoijaa, sanoo toinen. Minä etsin pappeja kivenjuurista.

Sukuseurojen Keskusliitto neuvoo, kouluttaa, palvelee ja toimii jäsentensä valtakunnallisena etujärjestönä

Suomalaiset innostuivat 1977 amerikkalaisesta neekeriorjien kohtaloita ja alkuperää käsittelevästä televisiosarjasta *Juuret*. Ilmiö johti myös omien sukujen etsimiseen ja sukuseurojen perustamiseen.

Arvi Airaksinen, Sulo Pöyhönen, Ilmari Vartiainen ja Olavi Voutilainen perustivat 1979 Kuopiossa Sukuyhteisöjen Tukiry:n, jonka nimi muutettiin 1991 Sukuseurojen Keskusliitoksi. Sen tehtävänä on edistää suku-

seurojen perustamista ja toimintaa, avustaa niitä sääntöjen laadinnassa, rekisteröinnissä, jäsenluetteloiden ylläpitämisessä ja jäsenmaksujen perinnässä.

Nykyisin Keskusliitto on sukuseurojen etujärjestö, joka

pitää yhteyksiä vieranomaisiin, kouluttaa jäseniään, harjoittaa julkaisutoimintaa (mm. *Suku-viesti-lehti*), tiedottaa alan tapahtumista ja ylläpitää atk-palveluja.

Vuosimaksu alle 50 jäsenen suku-

seuroilta on 900 mk ja sen jälkeen 6,05 mk/jäsen. Liiton toimisto Helsingissä tarjoaa jäsenetuja lehtitilauksiin, postitus-, tiedotus-, koulutus-, esittely-, kokous- ja atk-kustannuksiin. VAPPU VIRONEN Toimistonhoitaja

Paavo Salmenkivi oli luja kasvattaja ja periaatteiden mies

Sisukas viljelijä ja yrittäjä

Paavo-isä antoi meille pojille kesällä 1940 päiväurakaksi peltosaran kiveämisen. Panimme hihat heilumaan: työ oli tehty jo puolilta päiviltä! Isä kaiketi oli erehtynyt kvyvistämme selviytyä urakasta niin nopeasti ja määräsi lisätehtäviä.

Me menimme lakkoon ja ilmoitimme hänelle, että sopimusta oli rikottu. Hän ei luonteensa mukaisesti voinut myöntää virhettään eikä peräytyä. Työ oli hänelle elämän perusehtoja. Vieno-äiti puuttui tilanteeseen, puhui meille järkeä ja taivutti isän kompromissiin.

Vanhemmat ja Laukaa

Paavo oli Osvaldin ja Ninnin kymmenpäisestä lapsijoukosta Elsan jälkeen toinen ja seitsemästä veljeksestä vanhin. Asemansa vuoksi hän tunsii velvollisuudekseen auttaa ensin Heinolan ja myöhemmin Laukaan virkatalojen hoidossa. Laukaassa hän vuokrasi pappilan maat ja vapautti isänsä sen hoidosta.

Paavo ja Vieno Salmenkivi maaliskuussa 1981.

Apu oli merkittävä ja loi heidän välilleen läheisen siteen.

Paavo viljeli 70 hehtaarin peltoja kolme vuotta. Tehtävä oli aikamoinen alkavalle viljelijälle, joka samaan aikaan perusti perhetä. Vieno totutteli suvun tavoille ja hoiti taloutta miehensä rinnalla.

Tuo ajanjakso päättyi 1925 pappien palkkausudistukseen ja virkatalon siirtymiseen seurakunnalle. Isä osti Mäntyharjulta Alhon tilan, mutta joutui pula-ajan ahdingon pakottamana palaamaan perheen kanssa 1930

Laukaaseen. Hän meni ansiotöihin Pernasaaren kasvatuslaitoksen ylikatsastajaksi ja poikien maatalouden opettajaksi, saavutti kaikkien arvonannon ja oli kuuluisa viivasuorista kyntövaioistaan.

Alho ja valimo

Alhoon muuttimme takaisin 1937. Yhteensä 25 vuoden isännöimisen aikana isä raivasi uutta peltoa, rakensi talot ja muut tilat, koulutti lapsensa ja osallistui yhteiskunnan kehittämiseen. Taatusti elämä ei ollut yksitoikkoista eikä helppoakaan!

Ihmeesti isä siirtyi tehtävästään toiseen ja mukautui erilaisiin tilanteisiin. Kun Alhossa tapahtui sukupolvenvaihdos 1951, hän pisti vielä pystyyn betonivalimon ja veti sitä kymmenen vuotta luopuen työelämästä 65-vuotiaana. Aherruksen hui-pentumana jäi seuraavien polvien nähtäväksi Naulasaaren visametsä.

Isä ja lähisuku

Paavon suhteet omiin sisaruksiin olivat ainakin aikuisiässä varsin hyvät. Ne perustuivat vuorovaikutukseen ja toisten auttamiseen erityisesti kesäaikaan Alhon rannoilla. Erimielisyydetkin ratkottiin rakkaudessa perhepiirin kesken.

Omiensa parissa Paavo oli hallitseva auktoriteetti ja luja kasvattaja, ikääntyes-sään taas ymmärtävä ja lämmin isähahmo. Hän ei ollut kyllin kansanomai-nen saadakseen helposti ystäviä, vaan pikemminkin hän oli liian suorasekkinen pyrki-äkseen poliittisiin luottamustehtäviin.

KAARLO SALMENKIVI

Naulasaaren visakoivikko

Kun puu visoituu, siihen kasvaa pähkuroita ja paisumia. Leikkauspinnassa näkyy syheröistä "visankukkaa". Puuaineesta tulee erittäin kovaa ja sitkeää. Eniten visakoituvat rauduskoivut, jonka visakoitunut muoto on tieteelliseltä nimeltään *Forma carelica*. Suomen Visaseura perustettiin 1956. Sen hallitukseksi on ollut Paavo Salmenkivi istutti 1960-luvun alussa 4000 visantainta Alhon Naulasaareen. Metsänjalossäätiö on merkinnyt sieltä luonnon visakoivuja kantapuiksi ja seurannut kiinnostuneena istutusvisojen kasvua.

Paavo Salmenkivi

(s. Stenroth 12.5.1911 asti)

Agrologi, toimitusjohtaja

Agrologi, toimitusjohtaja

Syntyi: 03.06.1896 Heinolassa

Avioittui: 15.08.1922 Laukaassa

Kuoli: 25.04.1981 Mäntyharjulla

Opiskelut: Kävi kansa- ja keskikoulun Heinolan harjoitus- ja alkeiskouluissa 1903-1914, valmistui agrologiksi Kurkijoen maamiesopistosta 1917. 3.12.1981 Mäntyharju.

Perhe: vaimo **Vieno** os. Viljanen (s. 14.01.1901 Mäntsälä-k. 13.12.1981 Mäntyharju), lapset **Marjatta** (s. 23.07.1925 Laukaa), **Martti** (s. 11.09.1926 Mäntyharju-k. 30.12.1953 Koskenpää), **Erkki** (s. 12.04.1928 Mäntyharju), **Kaarlo** (s. 01.03.1931 Laukaa), **Annikki** (s. 20.04.1932 Laukaa), **Aarno** (s. 15.08.1933 Mäntyharju).

Työelämä: Viljeli vuokraajana Laukaan pappilan peltoja 1920-23, kiersi maatalouskonsulenttina 1924-25, viljeli omaa Alhon tilaa Mäntyharjulla 1925-51, toimi välillä päätoimisesti Pernasaaren kasvatuslaitoksen ylikatsastajana Laukaassa 1930-37 ja sivutoimisesti Mäntyharjun ulosottomiehenä 1937-46. Perusti 1949 Mäntyharjulle betonivalimon, jota johti perheyhtiönä 1951-61. Edisti toiminnallaan monia elinkeinoja, mm. puima- ja puhelinosuuskuntia.

Eläkkeellä: Omistautui perheelleen ja mieliharrastukselleen metsänhoitoon Naulasaareen, jonne perusti kahden hehtaarin visakoivikon.

Kolme vahvaa Stenrothin naista FANNY, MINNA, MARIA

- Sivun tekstit: EIJA SALMENKIVI, AARNE SARIOLA, TIMO SIUKONEN -

Tällä sivulla esiteltävät Fanny, Minna ja Maria Stenroth olivat serkuksia.

Fannyn isä oli Valkealan kapteeni Karl Gustaf Stenroth (1820-1870), Minnan ja Marian taas Laukaan kirkkoherra Otto Adolf Stenroth (1834-1906).

Karl ja Otto syntyivät Rantasalmella majuri Peter Reinhold Stenrothin toisessa avioliitossa.

Fanny Stenroth
Voimistelunopettaja, lehtori
s. 25.07.1867 Valkeala
k. 17.04.1953 Heinola

Minna Stenroth
Kuopion tyttölyseon rehtori
Kielten lehtori
s. 19.04.1863 Saarijärvi
k. 18.07.1938 Helsinki

Maria Stenroth
Matkasihteeri
Kirjailija (Marja Salmela)
s. 25.09.1875 Helsinki
k. 09.11.1924 Helsinki

Naisvoimistelun uranuurtaja

“Serkkuni Minna, Sigrid ja Maria olivat minulle niin läheisiä kuin sisaret konsanaan”, Fanny Stenroth kirjoittaa omaelämäkerrassaan. Ystävyys alkoi lapsena ja kesti koko elämän ajan.

Fanny syntyi Valkealassa, mutta vietti lapsuutensa Hämeenlinnassa, jonne perhe muutti hänen isänsä kuoleman jälkeen.

Fanny opiskeli Helsingissä, valmistui voimistelunopettajaksi 1886 ja toimi Jyväskylän tyttökoulun opettajana 1888-1902. Lisäpätevyyttä hän hankki Ruotsista. Hänet nimitettiin uuteen Heinolan seminaariin maantiedon, terveysopin ja voimistelun opettajattarensa virkaan, jossa hän toimi yli 30 vuotta 1902-1934. “Voimistelu seminaarissa oli perin alkeellista. Työni oli kuin uuden ladun aukaisemista”, Fanny

muistelee. Hän kirjoitti Heinolassa kymmenen julkaisua, joista tärkeimpiä olivat oppikirjat “Kansakoulun voimistelukaavojia”, “Voimistelukaavojia naisvoimistelua varten” ja “Lapsivoimistelua”.

Musikaalinen Fanny sävelsi ja oli mukana perustamassa Heinolaan naisvoimistelu-seuraa, Mannerheimin lastensuojelu- ja Nuorten Naisten Kristillistä yhdistystä sekä partiotoimintaa.

Tyttökoulun tiukka rehtori

Perheemme jouluaaton kynttiläkierros kulkee Kuopion vanhalla hautausmaalla aina Ninni-mummin vanhempien ja hänen sisarustensa muistomerkkin kautta Minna Stenrothin haudalle. Hyvin usein sitä jo valaisee kynttilä. Liekö joku hänen entinen oppilaansa syyttänyt? Hyvinkin mahdollista, sillä Minna-täti, yksi Stenroth-suvun vahvoista

naisista, aloitti Kuopion tyttökoulun, sittemmin tyttölyseon, saksan ja ranskan kielten sekä käsitöiden opettajattarena 1888 ja toimi vuodesta 1916 eläkkeelle siirtymiseensä 1930 asti koulun rehtorina.

Elävän todistuksen Minnan tiukkuudesta, tuon ajan koulukurista ja kasvatuseriaatteista kertoi tyttökoulun oppilas Aili Simojoki, tarkkamuistinen kirjailija ja Kuopion kuvaaja. Hän oli ajellut innoissaan kaupungin ensimmäisellä hissillä, mutta saanut reh-

torilta nuhtelun ja uhkauksen käytöksen alennuksesta.

Aikalaiset kuvailivat Minna-tätiä oikeudenmukaisena ja tarmokkaana, herttaisena ja hyväsydämisenä kristittyinä. Hän oli perustamassa Kuopion NNKY:tä (puheenjohtaja melkein 30 vuotta), kuului Suomen NNKY:n pääjohdotunkaan ja päätoimitti *Kotia kohti*-lehteä.

Sukuunsa hän piti läheiset ja kiinteät suhteet vuosikymmenten ajan.

Raittiuden edistäjä ja ahkera kirjailija

Maria Stenroth istui 11-vuotiaana kouluasuntonsa portailla ja näki juovuksissa olevan miehen ajavan ohi räyhäten, kiroillen ja hevostaan ruoskien. Eläin pillastui ja kuorma kaatui. Marian mielestä pohjimmainen syy miehen käyttäytymiseen oli alkoholi. Tapahtuma vaikutti häneen niin voimakkaasti, että hän lähti mukaan raittistustyöhön, eläintensuojeluun ja vähäosaisten tukemiseen.

Maria kasvoi musikaalisessa pappiskodissa ja omaksui kristillisen elämäntapomuksen jo lapsena. Sen perinteeseen kuuluivat isänmaan rakastaminen ja suomen kielen aseman vaaliminen. Maria kävi koulunsa Laukaassa, Jyväskylässä ja Kuopiossa. Päästötodistuksen hän sai Helsingin suomalaisesta jatko-opistosta 1903.

Elämäntyönsä Maria Stenroth teki Valkonauhaliitossa, jonka matkasihteerinä hän toimi 1904-1924 pää-

tehtävänään kertoa kotimaassa järjestön raittistustyöstä ja edistää ulkomailla sen kansainvälisiä suhteita.

Kirjailijanimellä *Marja Salmela* Maria kirjoitti 15 teosta, mm. Frances Willardin elämäkerran, viisi novellia, kaksi näytelmää ja viisi romaania, joista tunnetuimmat ovat “Kappale kahden matkaa” ja “Naiskohtalo”.

Hän asui viimeiset vuodet äitinsä Fannyn kanssa Littoisissa ja kuoli Helsingissä 49-vuotiaana.

Erik Stenroth soti uransa aikana venäläisiä ja norjalaisia vastaan

Erik Stenrothin lapsuudesta ja nuoruudesta ei tiedetä mitään. Hänen syntymäaikansa ja -paikkansa sekä vanhempansa ovat tuntemattomia. Sotaväen katselmuskirjojen mukaan hän oli suomalainen ja kotoisin Hämeestä. Rippikirjat kertovat hänen syntyneen 1688.

Stenroth ilmoittautui 1709 vapaaehtoisena sotapalvelukseen Hämeen ja Uudenmaan ratsuväkirykmenttiin ja joutui Suureen Pohjan sotaan, jossa hän osallistui ratsujoukoissa Pälkäneellä Kostianvirran ja Isossakyrössä Napuen taisteluihin 1713-1714.

Niiden jälkeen hän liittyi Viitasaarella kapteeni Salomon Enbergin sissijoukkoihin ja johti kahdeksan miehen tiedusteluryhmän voittoon 20 venäläistä vastaan. Taistelun jälkeen Enberg erehtyi hyökkämään 72 miehen kanssa 3700 venäläisen kimppuun Saarijärven Liimattalassa. Puolet suomalaisista kaatui, osa joutui vangiksi, mutta Stenroth pääsi harvojen joukossa karkuun Pohjanmaalle.

Vääpeliksi

Stenroth yleni Hämeen jalkaväkirykmentin majoittajaksi kesäkuussa 1714, Rautalammin komppanian lipumieheksi syyskuussa 1715 ja edelleen Jämsän komppanian kersantiksi joulukuussa 1716. Hän sai virkatalon Kuhmoisten Valkealan Väkkärlässä, josta hänet siirrettiin 1717 Rautalammin komppanian kakkosvääpeliksi ja komennettiin kokoamaan sodassa karanneita tai eksyneitä sotilaita. Tehtävä onnistui. Hän yleni varsinaiseksi vääpeliksi ja pääsi muuttamaan vääpelin virkataloon Viitasaaren Keihärin-kosken Paalalassa 1718.

Kuningas Kaarle XII hyökkäsi syksyllä 1718 Norjaan ruotsalaisjoukkojen kanssa eteläistä reittiä pitkin, kun taas suomalaiset kiipesivät Köli-vuorten yli keski-Norjaan. Sotaretki päättyi ennenaikaisesti, kun kuningas sai surmansa 30. marraskuuta Fredrikstenin linnan piirityksessä. Suomalaisten paluu vuodenvaihteessa oli vaikea kovien pakkasten ja lumisateiden vuoksi. Yli puolet joukoista menehtyi. Stenroth palellutti jalkansa.

Ruotsi-Suomen suurvalta-aika päättyi Uudenkaupungin rauhassa 1721.

Stenrothin elämä rauhoittui vähitellen sotimisen loputtua. Hän meni ilmeisesti keväällä 1723 naimisiin 35-vuotiaana Saarijärven kirkkoherran Nils Krookin 15-vuotiaan tyttären Kristiinan kanssa. Heille syntyi esikoinen, tytär Margaretha 21. tammikuuta 1724.

Perhe kasvoi

Nuori pari muutti Rautalammin kersantin virkataloon Kärkkäälän Hannulassa. Siellä he saivat neljä lasta: 1725 kymmenen kuukauden ikäisenä kuollut Johan, 1727 Henrik, josta tuli pappi, 1729 Erik, jonka myöhempiä vaiheita ei tunneta, sekä 1732 tytär Sara, joka meni 23-vuotiaana naimisiin jämsäläisen vääpelin Karl Masalinin kanssa.

Stenrothit muuttivat sittemmin kymmeneksi vuodeksi vääpelin virkataloon Hollolan Vaanian Tuomalassa. Perhe kasvoi 24. syyskuuta 1738. Kuopus sai nimen Nils, joka lähti sotilasuralle ja päätyi luutnanttina Jämsän Hinkkalan tilan hoitajaksi ja sen omistajan Anna L'Eclairin aviomieheksi.

Heinäkuussa 1741 Ruotsi julisti uudestaan sodan Venäjää vastaan, ja Stenroth lähetettiin joukkojen mukana valtaamaan Lappeenrantaa. Venäläiset löivät hyökkääjät ja ottivat paljon vankeja, mm. Stenrothin. Hän kuitenkin pääsi pakenemaan Haminaan.

Stenroth ylennettiin vänrikiksi 1742, ja hänelle annettiin virkatalo Laukaan Kuhankosken Harhalasta, jossa hän asui maksaen yleisyysoveroa mm. talon ikkunoista ja peruukkia varten tilaamastaan puuterista. Pikkuvihan loppuvaiheissa hänet komennettiin 1743 Ruotsin Skåneen valvomaan Tanskan rajaa.

Eläkkeelle

Vuosina 1747-1750 hän osallistui Loviisan linnoituksen rakentamiseen, minkä jälkeen hän ikäänsä ja sairautensa vedoten haki eläkettä, turhaan. Hän erosi armeijan palveluksesta 63-vuotiaana 23. elokuuta 1750, muutti ensin Jämsän Kähön Kurraan (1752-1761) ja edelleen Leppävirralle Henrik-pojan kotiin, jossa hän kuoli 78-vuotiaana 22. syyskuuta 1766.

Kristiina-leski palasi Savosta Keski-Suomeen Nilsin luo Hinkkalaan, jossa eli melkein 80-vuotiaaksi ja kuoli juhannuksena 1788.

Stenrothit ja Salmenkivet

Stenroth-suvun kantaisänä pidetään Erik Stenrothia, jolle on kertynyt jälkeläisiä kahdeksassa polvessa arviolta tuhat. Heistä elossa lienee puolet. Suku jakaantui kahtia 1911 Osvald Stenrothin muuttaessa lastensa sukunimen Salmenkiveksi.

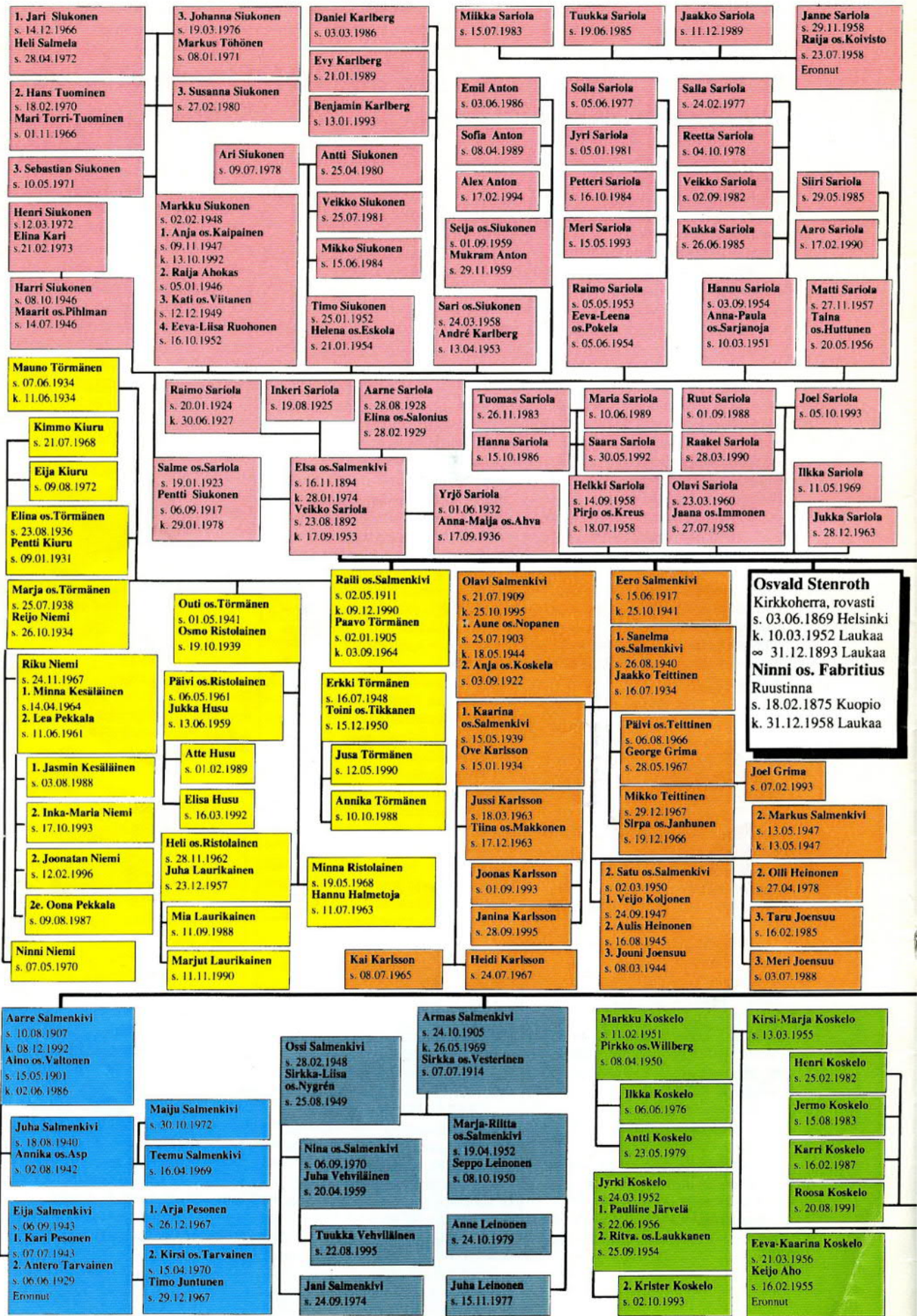
Erik Stenroth (1688-1766) eli vaihtelevaa sotilaselämää, meni rauhan aikana naimisiin saarijärveläisen Kristiina Krookin (1708-1788) kanssa. Heillä oli kuusi lasta. Perheen kolmas lapsi oli

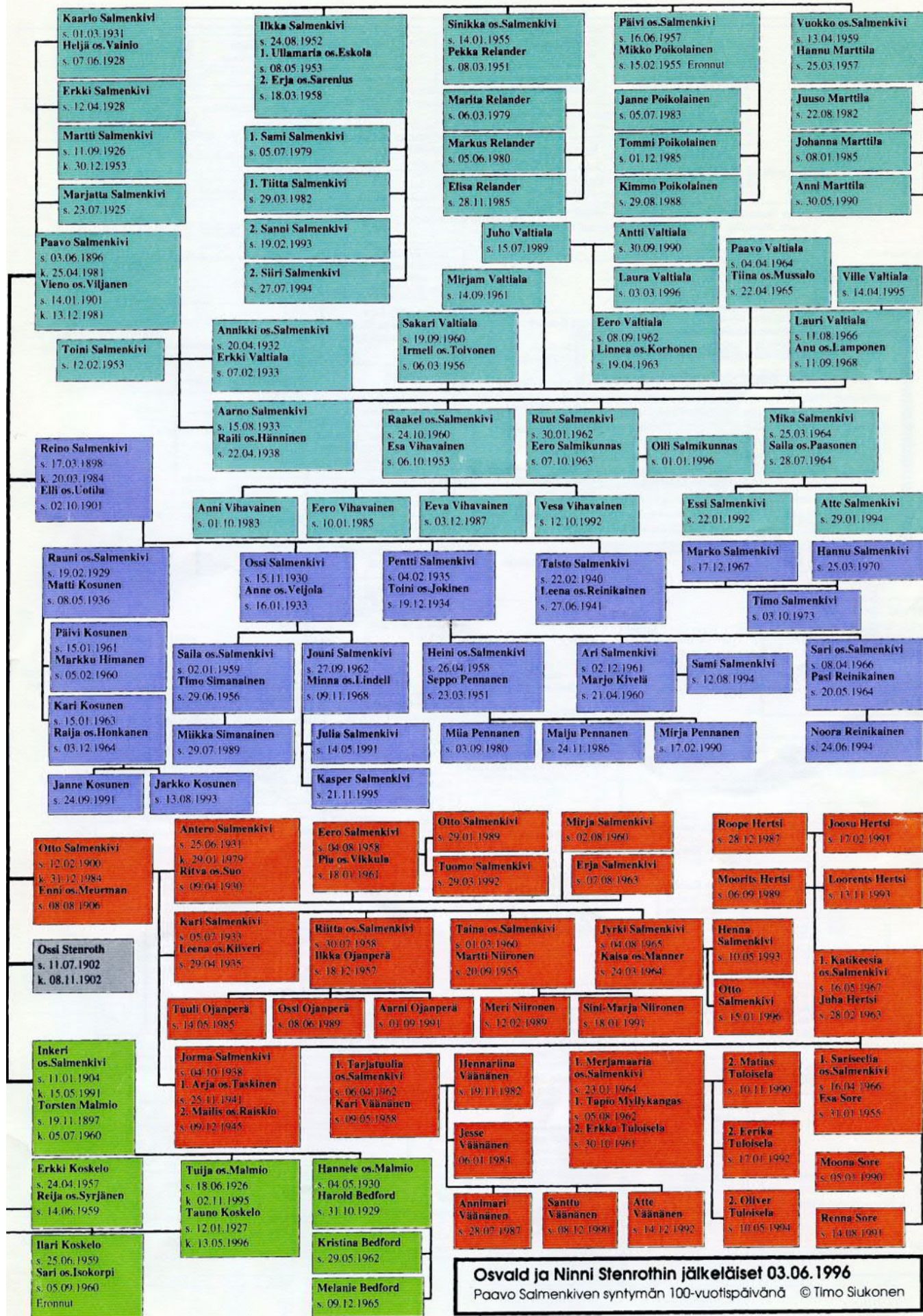
Henrik Reinhold Stenroth (1727-1774), joka oli naimisissa kaksi kertaa. Hän toimi papin viroissa Leppävirralla 1751-72 ja kirkkoherrana Ilomantsissa 1772-74. Ensimmäinen vaimo oli Gertrud Poppius (1729-1762) ja toinen Catharina Fahlström (1747-1826). Gertrud synnytti viisi lasta ja Catharina neljä. Vanhin eloon jäänyt miespuolinen Stenroth oli kaksosena Eva-sisaren kanssa syntynyt

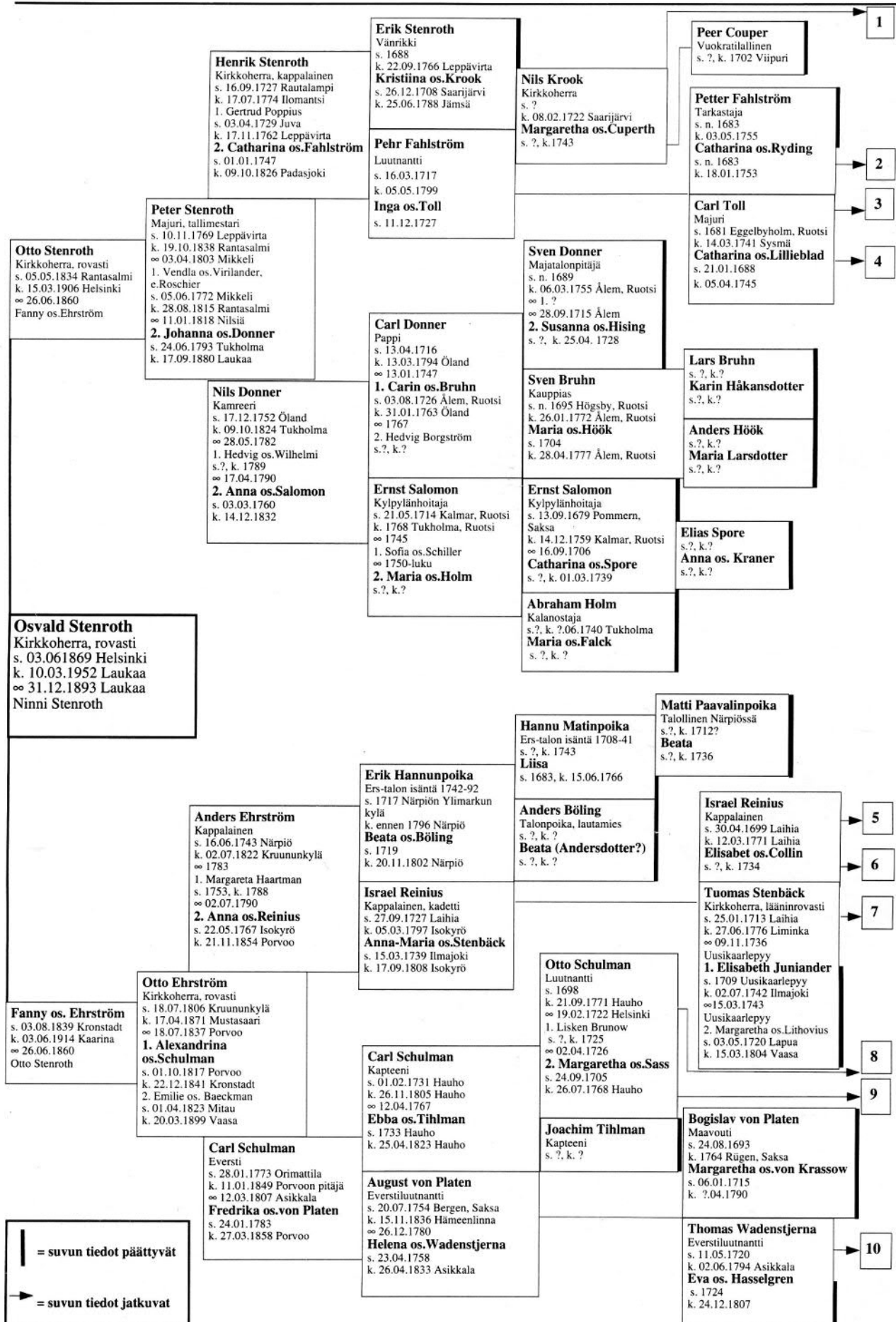
Peter Reinhold Stenroth (1769-1838). Myös hän meni kahdesti avioliittoon. Ensimmäinen vaimo oli hänen serkkunsa Fredrik Roschierin leski, Vendla Sofia Virilander (1772-1815) ja toinen, ruotsalaissyntyinen Johanna Wilhelmiina Donner (1793-1880). Vendla sai ennen kuolemaansa neljä lasta ja Johanna kahdeksan. Peter valitsi sotilasuran isoisänsä tavoin ja yleni majuriksi. Hän oli kadettikoulun edeltäjän, Haapaniemen sotakoulun tallimestari sekä miekkailun ja ratsastuksen opettaja. Perheen kuopukseksi syntyi majuri-isän jo ollessa eläkkeellä, Parkun kartanon isäntä ja 64-vuotias:

Otto Adolf Stenroth (1834-1906) jäi isästään orvoksi nelivuotiaana. Hän meni naimisiin myös pappis-sotilassukuiseen Fanny Maria Ehrströmin (1839-1914) kanssa, aikoi ensin sotilaaksi, mutta hänen sisarensa Minetten yllättävä kuolema 35-vuotiaana 1855 muutti suunnitelmat. Otto koki voimakkaan hengellisen herätyksen, opiskelikin papiksi, juurtui työssään Keski-Suomeen ja päätyi lopulta Laukaan kirkkoherraksi. Pariskunta sai seitsemän lasta, joista neljäs oli:

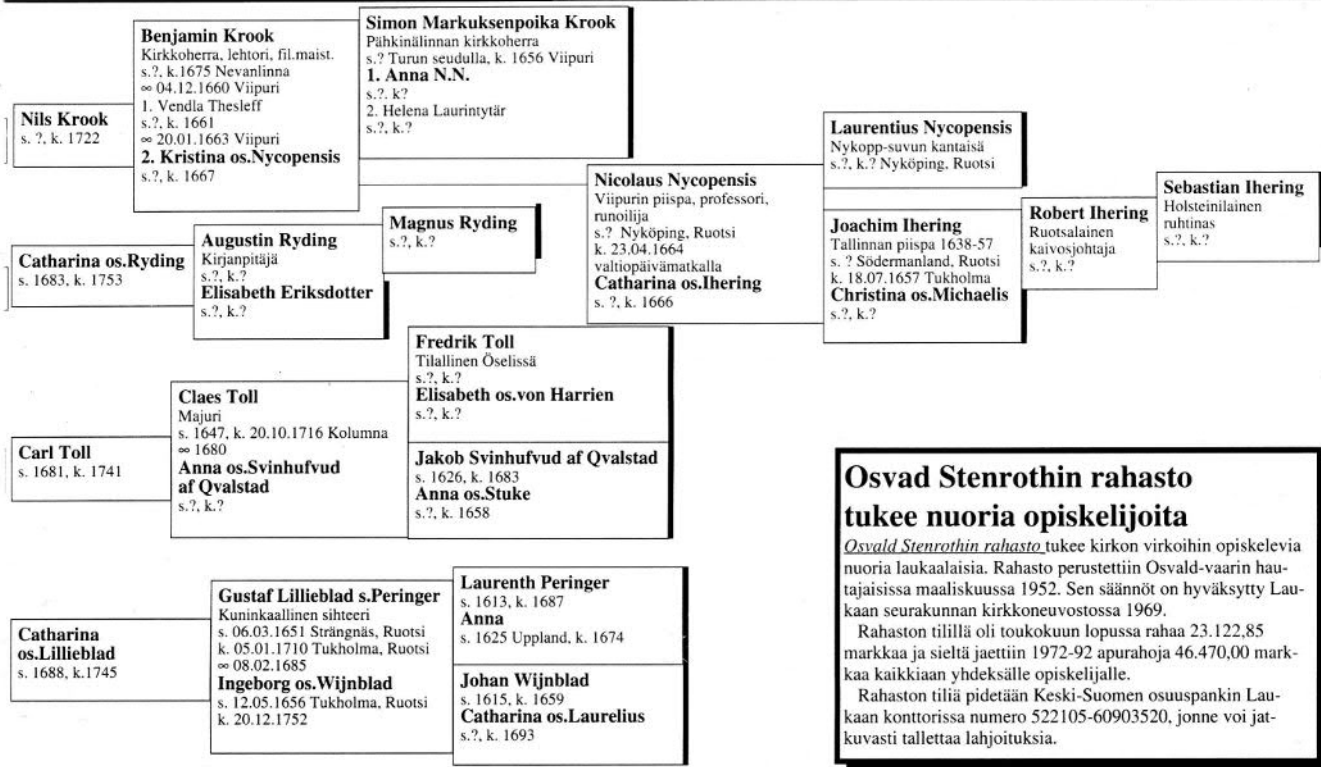
Paul OSVALD Stenroth (1869-1952). Hän löysi vaimokseen kuopiolaisen, savokarjalaiseen virkamies-pappissukuun kuuluneen Ninni Fabritiuksen (1875-1958). Perheeseen syntyi 11 lasta 1894-1917. Myös Osvald toimi pitkään Laukaan kirkkoherrana, ja niin Pellosniemen pappilan perinne laajan suvun kohtaamispaikkana pääsi jatkumaan.

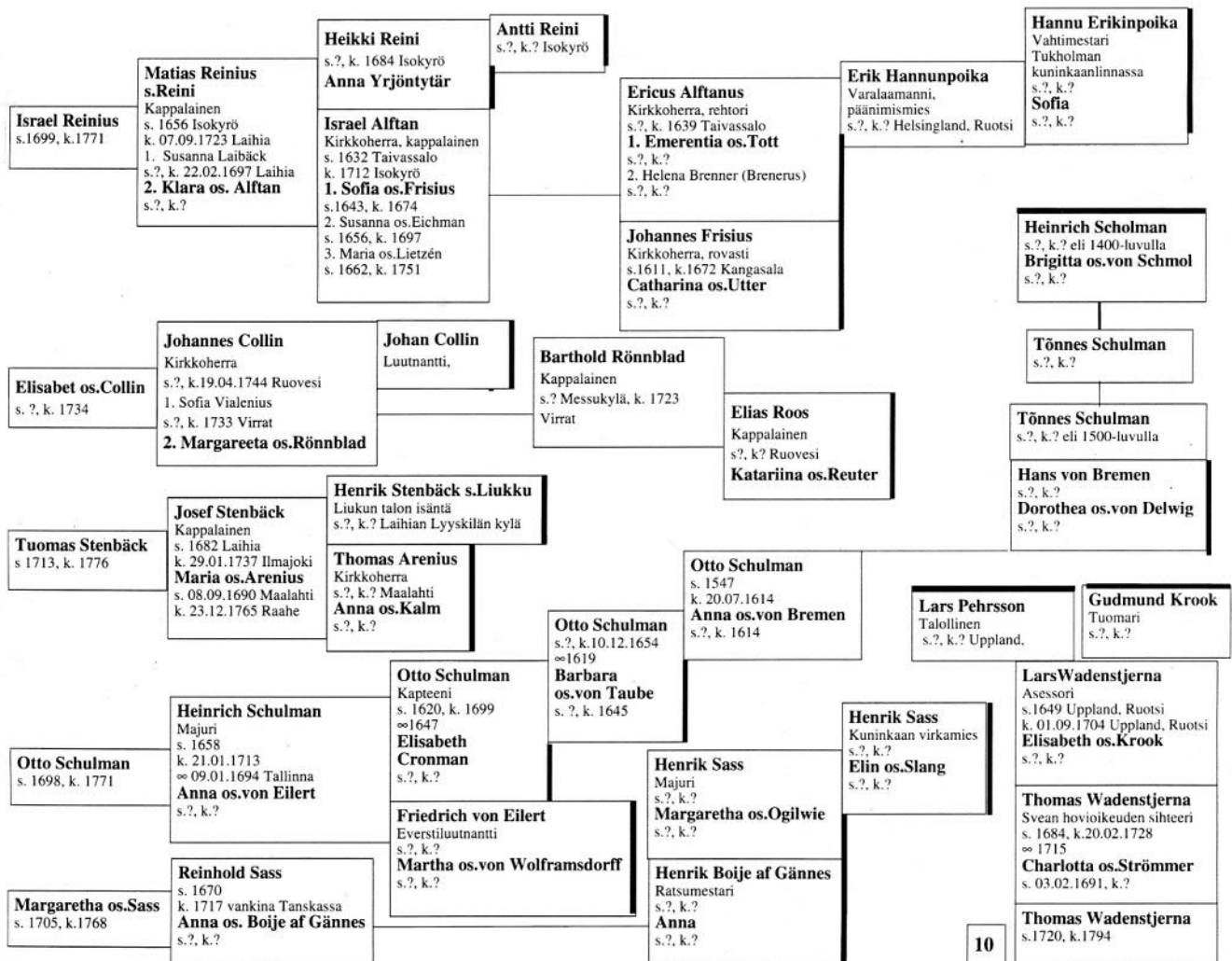

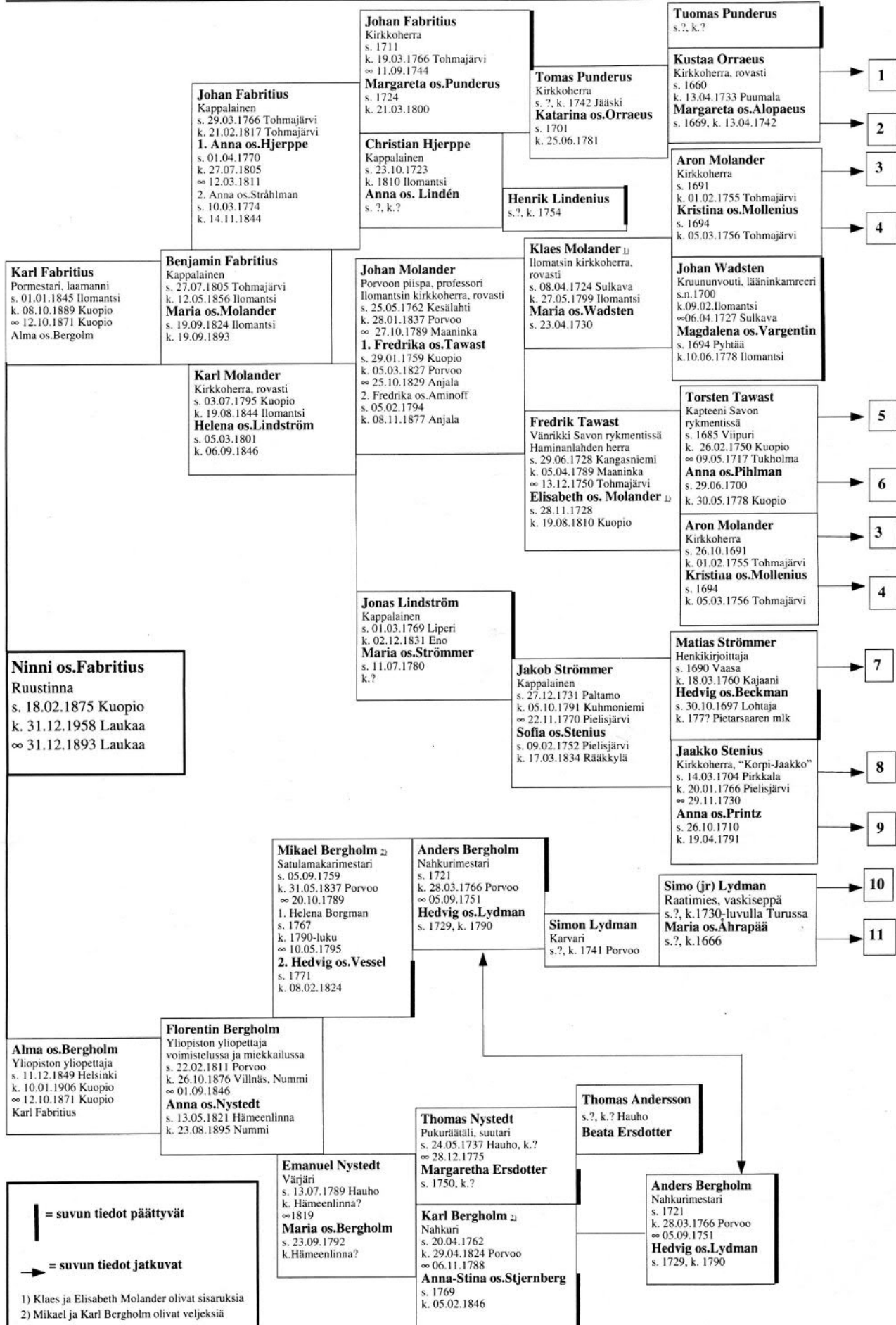
Osvad Stenrothin rahasto tukee nuoria opiskelijoita

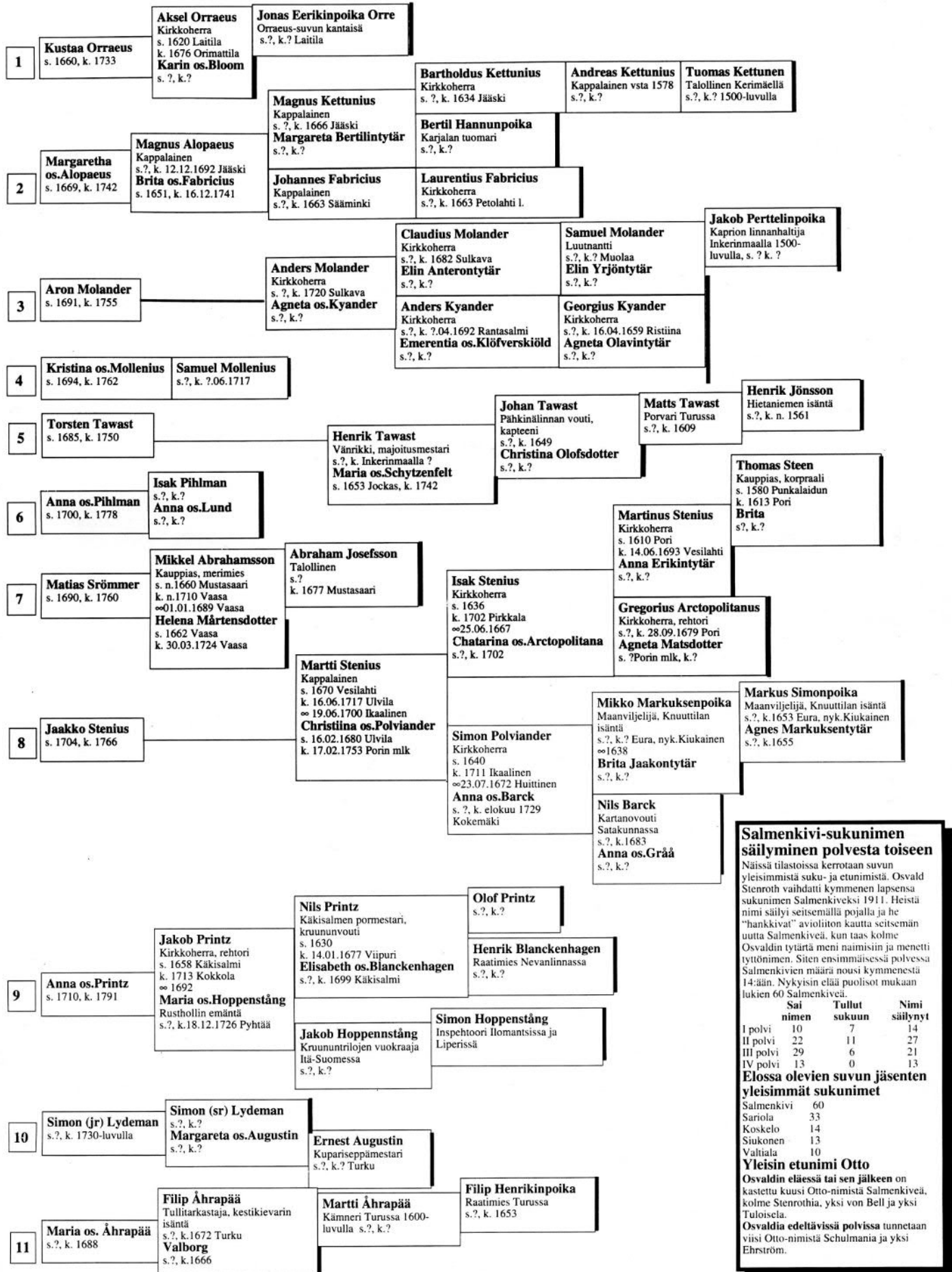
Osvad Stenrothin rahasto tukee kirkon virkoihin opiskelevia nuoria laukaalaisia. Rahasto perustettiin Osvad-vaarin hautajaisissa maaliskuussa 1952. Sen säännöt on hyväksytty Laukaan seurakunnan kirkkoneuvostossa 1969.

Rahaston tilillä oli toukokuun lopussa rahaa 23.122,85 markkaa ja sieltä jaettiin 1972-92 apurahoja 46.470,00 markkaa kaikkiaan yhdeksälle opiskelijalle.

Rahaston tiliiä pidetään Keski-Suomen osuuspankin Laukaan konttorissa numero 522105-60903520, jonne voi jatkuvasti tallettaa lahjoituksia.

Salmenkivi-sukunimen säilyminen polvesta toiseen

Näissä tilastoissa kerrotaan suvun yleisimmistä suku- ja etunimistä. Osvald Stenroth vaihdatti kymmenen lapsensa sukunimen Salmenkiveksi 1911. Heistä nimi säilyi seitsemällä pojalla ja he "hankkivat" avioliiton kautta seitsemän uutta Salmenkiveä, kun taas kolme Osvaldin tyttäret meni naimisiin ja menetti tyttäronimen. Siten ensimmäisessä polvesta Salmenkivien määrä nousi kymmenestä 14:ään. Nykyisin elää puolisoit mukaan lukien 60 Salmenkiveä.

	Sai nimen	Tullut sukuun	Nimi säilynyt
I polvi	10	7	14
II polvi	22	11	27
III polvi	29	6	21
IV polvi	13	0	13

Elossa olevien suvun jäsenten yleisimmät sukunimet

Salmenkivi 60
 Sariola 33
 Koskelo 14
 Siukonen 13
 Valtiala 10

Yleisin etunimi Otto

Osvaldin eläessä tai sen jälkeen on kastettu kuusi Otto-nimistä Salmenkiveä, kolme Stenrothia, yksi von Bell ja yksi Tulioisela.

Osvaldia edeltävissä polvissa tunnetaan viisi Otto-nimistä Schulmania ja yksi Ehrström.

Isät ja äidit yhtä tärkeitä

Perinteinen sukututkimus korostaa isän asemaa, vaikka suvun jatkumisen kannalta äidit ja isät ovat tasan yhtä tärkeitä. Maailmanhistoriakin kerrotaan enimmäkseen miesten - poliitikkojen, sotilaiden ja tiedemiehen - kautta.

Naimisiin mentäessä sukunimi säilyi miehillä, mutta vaihtui naisilla automaattisesti ennen uutta sukunimilakia. Suvussa on kaksi isänsä sukunimen säilyttäneitä rouvaa.

Stenroth-Salmenkivien polttopisteessä on aina ollut kunnioitettu Laukaan kirkkoherra, rovasi Oswald Stenroth (1869-1952). Hänen jälkeläisensä esittelään Kivenjuurien

keskiaukeamalla ja esivanhempiensa sivuilla 8-9 niin pitkälle kuin sukututkimus niitä tähän mennessä kyennyt selvittämään.

Sukuun on tullut vuosisatojen aikana paljon vahvaa ja "uutta" verta naisten kautta. Sen vuoksi myös äidit tuodaan tasa-arvon nimissä esiin yhtä painokkaasti kuin miestenkin.

Osvaldin vaimon Ninnin (1875-1958) esivanhemmat käydään läpi sivuilla 10-11.

Taulukoita saattaa olla vaikeata seurata. Sen vuoksi tähän on koottu lyhyttä esittelyä varten aakkosjärjestyksessä muutamia sukuja, joita ilman Stenrothien sukuun ei olisi voinut lisääntyä ja laajentua.

Osvaldin sukujuuret:

Aftan: Mahdollisesti 1500-luvulla Tukholman kuninkaanlin-nasta liikkeelle lähtenyt pohja-lainen, arvostettu pappissuku.

Collin: Pappis- ja sotilassuku.

Donner: Ruotsalainen virkamies- ja pappissuku Osvaldin isoäidin kautta. Johanna Donner on haudattu Laukaaseen.

Ehrström: Sukutila 1600-luvun lopulta alkaen Närpiössä Ylimarkun kylässä, sukuun tulut pappeja 1700-luvun loppupuolelta alkaen.

Fahlström: Hämäläinen virkamies- ja sotilassuku.

Ihering: Saksasta Ruotsiin levinnyt ruhtinas- ja pappissuku.

Krook: Turusta Inkerinmaan kautta Keski-Suomeen päätyneet pappis- ja talonpoikaissuku.

Lillieblad: Aatelissuku, Ruotsin kuninkaan sihteeri 1700-luvulla, alkuaan Peringer.

Nycopensis: Erik Stenrothin vaimon isoäidin Ruotsista Suomeen muuttanut virkamies- ja pappissuku, Viipurin piispa.

von Platen: Saksalainen aatelissuku, jonka poikia tuli Suomeen upseereiksi ja asettui Hämeeseen, mm. Hauhoon.

Reinius: Sukujuuret Isossakyrössä, pappeja Pohjanmaalla.

Salomon: Nils Donnerin toisen vaimon juutalainen suku.

Sass: Saksalais-ruotsalainen sotilassuku.

Schulman: Saksasta Suomeen tullut sotilassuku.

Stenbäck: Laihian Liukusta lähtenyt merkittävä pohjalainen pappis ja kulttuurisuku.

Toll: Ruotsalainen sotilassuku.

Wadenstjerna: Ruotsalainen sotilas- ja virkamiessuku.

Ninnin sukujuuret:

Alopæus: Kerimäen talollisesta Tuomas Kettusesta 1500-luvulla liikkeelle lähtenyt suku, joka papistui pian ja vaikutti eri-tyisesti Jääsken seurakunnassa.

Bergholm: Porvoolainen käsityöläissuku, jonka jäsenistä tuli 1800-luvulla virkamiehiä, mm. opettajia.

Fabricius: Etelä-Karjalassa asunut pappissuku, jota ei pidä sotkea Fabritiiksiin.

Fabritius: Pohjoiskarjalainen pappissuku 1700-luvulla. Ninnin isä Karl muutti Kuopioon virkamiesuralle.

Hoppenstång: Ruotsi-Suomen maiden hoitaja Itä-Suomessa 1600- ja 1700-luvuilla.

Molander: Sukujuuret Inkerinmaalla, mutta pappeja Savossa, mm. Sulkavalla ja Ilomantsissa 1600-luvulla. Porvoon piispa Johan.

Orraeus: Lähinnä Hämeessä vaikuttanut pappissuku.

Nystedt: Hämäläinen käsityöläissuku 1700-luvulla.

Polviander: Hämäläis-satakuntalainen pappis-, sotilas-, talonpoikais- ja virkamiessuku.

Printz: Käkisalmeilta kotoisin oleva virkamiessuku.

Stenius: Korpi-Jaakosta kuuluisa satakuntalainen kirkon ja yhteiskunnan vaikuttajasuku.

Strömmer: Pohjalainen virkamiessuku, jonka edustaja Matias päätyi 1750-luvun puolivälissä Kajaanin henkikirjoittajaksi yhdeksi Olavi Salmenkiven edeltäjistä.

Tawast: Monen polven savolainen sotilas- ja isäntäsuku.

Åhrapää: Turkulainen virkamiessuku.

Sukupäivien ohjelma

Lauantai 8. kesäkuuta

Kello 9.30 I kokoontuminen Alhossa
Aamupala, tapaamisia, tutustumista

Kello 12 II kokoontuminen kirkossa

Pentti Salmenkivi, urut

Taisto ja Pentti Salmenkiven nuoret, negrospiritualeja
Yrjö Sariola, puhe

Käynti Paavo ja Vieno Salmenkiven haudalla

Kaarlo Salmenkivi, puhe

"Maa on niin kaunis", sukukuoro

Kello 13 III kokoontuminen srk-keskuksessa

Klo 13.30 lounas

Sukujuhla

Juontaja: Eija Salmenkivi

1. Pianonsoittoa, Hannu Salmenkivi
2. Puhe, Kari Salmenkivi
"Viesti viime sukukokouksesta 17.7.1983"
3. Musiikkia à la Sariola
4. Flamenco-esitys, Miia Pennanen&co.
5. Esitelmä, Timo Siukonen
"Sodan ja rauhan Stenrothit"
6. Laulua, Minna Ristolainen
"Sua kiitän äitini" (Fannu Stenroth, säv.)
- *Kahvitauko, valokuvaus* -
7. Pianonsoittoa, Ninni Niemi
8. Vapaa sana. Rea Päivänsalo
Aarno Salmenkivi
9. Yleiskeskustelu, pj. Aarne Sariola
a) stipendirahaston kartuttaminen
b) sukulehden ilmestymisen
c) sukuseuran tarpeellisuus
10. Sukukuoro, johtaa Elina Kiuru
"Koko tien Hän kanssain kulkee"
"Kosketa minua Henki"
11. Matkaan lähettäminen, Taisto Salmenkivi

Lounaan aikana (klo 13.30-15)

esiintyy suvun nuoria taiteilijoita

Kello 20 IV kokoontuminen Tarhaveden rannalla
Iltanuotio, ohjelmaa ex tempore

Sunnuntai 9. kesäkuuta

Kello 8-9 aamupala Alhossa

Kello 9-11 opastettu luontoretki Naulasaareissa *tai*

Kello 10 kirkossa jumalanpalvelus

Kello 11.30 lounas Alhossa (48 mk)

Kello 13 kirkkokonsertti

Jorma Hynninen, Esa Ruuttunen, laulu

Tapio Tiitu, urut. Liput 140/90 mk